

การศึกษาขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเพื่อกรรมสิทธิ์ในที่ดิน กรณีการออกโฉนดชุมชนบ้านโป่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาปัญหาการถือครองที่ดินและเงื่อนไขที่นำไปสู่การก่อเกิดขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเพื่อกรรมสิทธิ์ในที่ดิน 2) ศึกษาการกำหนดยุทธวิธีและรูปแบบในการเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเพื่อกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเพื่อกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

วิธีการศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัยโดยการสัมภาษณ์แกนนำ สมาชิกกลุ่มปฏิรูปที่ดินบ้านโป่ง พระสงฆ์ เจ้าของที่ดิน นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักพัฒนาเอกชนและประชาชนทั่วไป จำนวน 50 คน รวมทั้งมีการเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า

1. เงื่อนไขที่นำไปสู่การก่อเกิดขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกิน การเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ การคัดค้านการต่อสัมปทานการดูดทราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักพัฒนาเอกชน

ปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ ทิศทางการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุล

2. การกำหนดยุทธวิธีในการเคลื่อนไหวของขบวนการเกิดขึ้นจากการจัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน การเคลื่อนไหวร่วมกับกลุ่มแนวร่วมเกษตรกรภาคเหนือ และการทำงานร่วมกับนักพัฒนาเอกชนในฐานะพี่เลี้ยง

การเคลื่อนไหวของขบวนการมีรูปแบบที่หลากหลาย แบ่งออกเป็น ยุทธวิธีหลัก ได้แก่ การยึดครองทำประโยชน์ในที่ดินว่างเปล่าโดยกลุ่มปฏิรูปที่ดินโดยชุมชนบ้านโป่ง การชุมนุม การขยายเครือข่ายพันธมิตร ยุทธวิธีเสริม ได้แก่ การสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง การดำเนินกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

3. ปัญหาของขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชน แบ่งออกเป็น ปัญหาจากภายนอกชุมชน ได้แก่ ปัญหาภาพลักษณ์และความเข้าใจต่อการปฏิรูปที่ดินโดยชุมชน ปัญหาการดำเนินคดีกับชาวบ้านปัญหาการต่อสู้ที่ยืดเยื้อยาวนาน และปัญหาความไม่ต่อเนื่องของนโยบายในการแก้ไขปัญหาดิน

ปัญหาจากภายในชุมชน ได้แก่ ปัญหาการควบคุมสมาชิกไม่ได้และปัญหาความไม่สม่ำเสมอในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

ABSTRACT

197874

The thesis entitled, "People Movement for Land Right: A Case Study of Issuing Communal Land Titles on Ban Pong, San Sai District, Chiang Mai Province," is aimed at: 1) to study the problem of landholding and factors that caused people movement for land right 2) to study the determination of strategy and patterns of people movement for land right and 3) to study problems of people movement for land right.

It is a qualitative research, for which the study data are collected through interviewing the leading organizer, Ban Pong Land Reform members, priests, landowners, academics, government officials, members of the parliament, NGOs workers and ordinary people in the study area, totaling 50 persons. Additionally, the data are gathered from relevant documents.

The study results revealed as follows:

1. Factors causing Ban Pong community movement for land right arose from internal situations, such as farmland, socio-economic changing, protests against sand dredging in Ping River, and interference by the NGOs development workers while external factors include the imbalance of national development directions.

2. The strategy of people movement for land right resulted from collectively organized activities, mobilizing such a movement in cooperation with northern farmers, and working jointly with the NGOs workers.

As regards the movement patterns, there are various types of strategy, of which the principle are the intrusive holding of public land by the land reform group and Ban Pong community, the people rally, and the extension of people alliance.

Supportive strategy deals with creation of self-reliance process, socio-economic activity management.

3. The problems of people movement are divided into two categories: internal and external. External problems include community's image and understanding on the land reform, lawsuit against villagers, long struggle discouraging the villagers, and discontinuity of solution of land problems, while internal problems consist of members control inability and irregularity of group participation in activities.